

שבת קלה

ספק ואנדרוגינוס כר'. תנו רבנן :

תנא קמא	רבי יהודה	רבי שמעון בן אלעזר
ערלתו – ערלתו ודאי דוחה את השבת, ולא ספק דוחה את השבת. ערלתו ודאי דוחה את השבת, ולא אנדרוגינוס דוחה את השבת	אנדרוגינוס דוחה את השבת וענוש כרת.	
ערלתו ודאי דוחה את השבת, ולא נולד בין השמשות דוחה את השבת. ערלתו ודאי דוחה את השבת, ולא נולד כשהוא מהול דוחה את השבת שביית שמאי אומרים : צריך להטיף ממנו דם ברית, ובית הלל אומרים : אינו צריך		לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על נולד כשהוא מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית, מפני שערלה כבושה היא. על מה נחלקו - על גר שנתגייר כשהוא מהול, שביית שמאי אומרים : צריך להטיף ממנו דם ברית, ובית הלל אומרים : אין צריך להטיף ממנו דם ברית

שאלה : אמר מר ולא ספק דוחה את השבת. לאתויי מאי?

תשובה : לאתויי הא דתנו רבנן :

בן שבעה מחללין עליו את השבת, ובן שמנה אין מחללין עליו את השבת.

ספק בן שבעה ספק בן שמונה - אין מחללין עליו את השבת.

בן שמונה הרי הוא כאבן, ואסור לטלטלו. אבל אמו שוחה ומניקתו מפני הסכנה.

מחלוקת בפסיקת ההלכה :

רב	שמואל
הלכה כתנא קמא (שבית הלל סוברים שנולד מהול אינו צריך הטפת דם ברית)	הלכה כרבי שמעון בן אלעזר (שלפי בית הלל צריך הטפת דם ברית)

סיפור : רב אדא בר אהבה אתילידי ליה ההוא ינוקא כשהוא מהול, אהדריה אתליסר מהולאי עד דשווייה כרות שפכה. אמר : תיתי לי דעברי אדרב.

שאלה על רב אדא : אמר ליה רב נחמן : ואדשמואל לא עבר? אימר דאמר שמואל בחול, בשבת מי אמר?

תשובה : הוא סבר : ודאי ערלה כבושה היא.

חיזוק : דאיתמר, רבה אמר : חיישין שמא ערלה כבושה היא, רב יוסף אמר : ודאי ערלה כבושה היא.

מקור לדברי רב יוסף : אמר רב יוסף : מנא אמינא לה - דתניא, **רבי אליעזר הקפרי** אומר : לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על נולד כשהוא מהול - שצריך להטיף ממנו דם ברית, על מה נחלקו - לחלל עליו את השבת. בית שמאי אומרים : מחללין עליו את השבת, ובית הלל אומרים : אין מחללין עליו את השבת.

לאו מכלל דתנא קמא סבר מחללין עליו את השבת?

קושי : ודילמא : תנא קמא דברי הכל אין מחללין קאמר?

תירוץ : אם כן, רבי אליעזר הקפרי טעמא דבית שמאי אתא לאשמעין?

קושי (דחיית התירוץ) : דילמא הכי קאמר : לא נחלקו בית שמאי ובית הלל

בדבר זה. דברי הכל אין מחללים את השבת – מחלוקת ביום חול האם צריך

להטיף דם ברית או לא.

קביעה הלכתית : אמר רבי אסי : כל שאמו טמאה לידה - נימול לשמונה, וכל שאין אמו טמאה לידה -

אין נימול לשמונה, שנאמר **אשה כי תזניע ויצא זכר וטמאה וא' וכיום השמיני ימול כסר ערלתו**.

קושי : אמר ליה אביי : דורות הראשונים יוכיחו, שאין אמו טמאה לידה - ונימול לשמונה!

תירוץ : אמר ליה : נתנה תורה ונתחדשה הלכה.

קושי : איני? והא איתמר : יוצא דופן ומי שיש לו שתי ערלות - רב הונא ורב חייא בר רב

חד אמר	חד אמר
מחללין עליו את השבת	אין מחללין

עד כאן לא פליגי - אלא לחלל עליו את השבת, אבל לשמונה - ודאי מהלין ליה!

תירוץ : הא בהא תליא.

הם חולקים גם לעניין האם מלים וגם האם מחללים את השבת כדי לימול

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

בראשית פרק יז

(יב) וּבֶן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוּל לָכֶם כָּל זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יֵלֵד בֵּית וּמִקְנֶת כֶּסֶף מִכָּל בֶּן זָכָר אֲשֶׁר לֹא מְזֻרָעָה הוּא :
(יג) הַמּוּל יְמוּל בֵּיתְךָ וּמִקְנֶת כֶּסֶפְךָ וְהִיתָה בְּרִיתִי בֵּינְךָ וּבֵין עֲבָדָי :

דברי רב אסי תלויים במחלוקת תנאים : כתנאי :

רבי חמא	תנא קמא	
ילדה ואחר כך הטבילה	???	יש יליד בית שנימול לאחד
הטבילה ואחר כך ילדה	לקח שפחה ונתעברה אצלו וילדה	יש יליד בית שנימול לשמנה
לקח זה שפחה וזה עוברה	לקח שפחה וילדה עמה	יש מקנת כסף שנימול לאחד
לקח שפחה מעוברת והטבילה ואח"כ ילדה	לקח שפחה מעוברת ואחר כך ילדה	יש מקנת כסף שנימול לשמונה

קושי בהבנת הברייתא : בשלמא לרבי חמא - משכחת לה :

יליד בית נימול לאחד - ילדה ואחר כך הטבילה

יליד בית נימול לשמנה - הטבילה ואחר כך ילדה

מקנת כסף נימול לאחד - כגון שלקח זה שפחה וזה עוברה

ומקנת כסף נימול לשמנה - כגון שלקח שפחה מעוברת והטבילה ואחר כך ילדה

אלא לתנא קמא בשלמא כולהו משכחת להו, אלא יליד בית נימול לאחד היכי משכחת לה?

תירוץ : אמר רבי ירמיה : בלוקח שפחה לעוברה.

קושי על התירוץ : הניחא למאן דאמר קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי, אלא למאן דאמר

קנין פירות כקנין הגוף דמי - מאי איכא למימר?

תירוץ : אמר רב משרשיא : בלוקח שפחה על מנת שלא להטבילה.

תניא, רבן שמעון בן גמליאל אומר :

כל ששהה שלשים יום באדם - אינו נפל	שמנת ימים בבהמה אינו נפל
שנאמר ופגיו' מכן חדש תפדה	שנאמר ומיום השמיני והאם ירצה לקרבן וא'

קושי : הא לא שהה - ספיקא הוי מימהל היכי מהלינן ליה?

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •